

razgovori bržčas srečnemu završetku. Na to smemo sklepati iz tega, da je nemško-pruski cesarjevič obiskal sv. Očeta v Rimu.

Naposled bodi vsem prijateljem, dopisateljem „Slov. Gospodarja“ izražena najiskrenejša domoljubna zahvala s prošnjo, naj še dalje ta list podpirajo. Želimo vsem čitateljem svojim veselo novo leto.

Slovensko slovstvo l. 1883.

Kdor duševno živi, ta ne umerje. On živi še po telesnej smrti v svojih duševnih umotvorih. Jednako tudi ljudstvo ne pogine, ki duševno deluje. In to je nam Slovincem velika tolažba sredi nepovoljnih političnih razmer. Naš narod kaže od leta do leta večjo duševno gibanje in delavnost, plemenito poroštvo boljše bodočnosti. Lani je izhajalo 25 časopisov, in se na svetlo izdalo 109 knjig in knjižic. V naslednjem podamo svojim čitateljem nekaj podatkov o tem, kar se je letos godilo.

1. Časopisov je izhajalo raznih, vкуп 26, to pa v Ljubljani: „Slov. Narod“, Slovenec, „Novice“, „Zgodnja Danica“, „Učiteljski tovarš“, „Vrtec“, „Slovenski pravnik“, „Ljubljanski zvon“, „Cerkveni glasbenik“, „Deželni zakonik“, „Brenclj“, „Škrat“, „Obrtnik“, „Slovenska čebela“, „Ljudski glas“, v Mariboru: „Slov. Gospodar“, „Popotnik“, v Celovci: „Kres“, „Slovenski prijatelj“, „Mir“, v Gorici: „Soča“, „Cvetje z vrtov sv. Frančiška“, „Gospodarski list“, „Šola“, v Trstu: „Edinost“, na Dunaji: „Državni zakonik“.

Vsi toti listi bodo tudi l. 1884 izhajali izvzemši: „Slov. pravnik“ v Ljubljani in „Slov. prijatelj“ v Celovci, ki prenehata. Pristopijo pa še novi listi: „Slovan“ in „Dušni pastir“ v Ljubljani in „Štajerski gospodar“ v Gradcu.

2. Mnogo tiskovin izdala so razna društva: sv. Mohorjeva družba: življenje Marije, Cecilijo, Cerkveno zgodovino, Slovenski pravnik, Slovenske večernice, koledar, Matica slovenska: letopis, Turgenjeve lovčeve zapiske in spomenik o 600letnici habsburški, dramatično društvo 52. zvezek igrokazov.

3. Nove knjige so izišle v Ljubljani: Geometrija za nižje gimnazije, spisal Celestin I fl. 10 kr. Fizika za nižje razrede srednjih šol, A. Senekovič, cena I fl. 95 kr. Prirodopis rudništva, Fran. Erjavec, 85 kr. Lurski Majnik od Marešiča, Mali katekizem, spisal Simon Zupan, Stezica v nebesa, Cerkveni obredi, Izgledi bogoljubnih otrok, spisal A. Kržič, Abecednik za slovenske ljudske šole, sestavil Praprotnik, Habsburški rod, pri Giontiniji so izišle povesti: Hirlanda, Zveličana Hildegarda, Nikolaj Zrinjski, menda tudi: Kopališče v Radencih in povest: Na valovih južnega morja.

Jako marljiv je tiskar Krajec v Novem mestu. Pri njem izhaja: Tisoč in ena noč, Narodna biblioteka, Spisi Krištofa Šmida in priporočamo prav izkreno ova podjetja vrlega založnika in tiskarja. Snopič biblioteke velja samo 14 kr. Dosedaj jih je izišlo 7.

V Gradcu je izdal že umrli g. Macun knjigo: književna zgodovina slov. Štajera, I fl. V Trstu so beli dan zagledale knjige: Zgodovina Trsta in okolice, Zemljepis za 2. in 3. razred srednjih šol, izdal Jesenko, 90 kr. V Gorici je izišla fizika Čebularjeva v 2 zvezkih, I fl. 30 kr. in Sveta gora pri Gorici, spisal A. Črv.

Naposled omenimo še, da so letos tudi mnogovrstne muzikalije tiskane se objavile n. pr. Skladbe Vilharjeve pri Giontiniji, 2 fl. 40 kr. in Pesnij venec od V. Parma, 55 kr. pri Blazniku: Skladbe Lebanove, 30 kr. in v Lipskem: Slovenske pesni od dr. Ben. Ipavica itd.

Občne zgodovine Jesenkove izišel je I. del v 2. natisu in Slovnica latinska in Vaje latinštinske so popolnem razprodane. Vse to kaže na izredno živahno gibanje duševno pri Slovincih l. 1883. Bog pomози dalje.

Gospodarske stvari.

Kako škodljivega jabelčarja pokončati.

Ni ga menda sadjerejca, kateremu bi ta škodljivi kuček že ne bil na lepo se razvijajočih cvetkih jabelčnih dreves pogosto občutljivi kvar naredil. Rano spomladi, ko se jabelčni popki začno prek in prek lepo razvijati in naraščati, zapusti ta škodljivec svoj pozimski stan in se začne zaplojati. Oplojena samica nagriže popke jabelčnih cvetkov in zaleže v nje po jedno jajce v vsako, iz kterege se pozneje izleže ličinka, ki začne svojo zibelko, jabelčni popek, na vse strani razjedati. Že od daleč se dajo nagrizeni popki spoznati. Barve so rujavkaste in pripeti se pogosto, da so vsi popki kakega drevesa na tak način razjedeni. Potem, ko je živalica kot ličinka le malo časa živela, zaprede se še o popku in ko teden dni preteče, prileze že za pleme godna žival iz svojega skrivališča.

Bližnji zlahtnik jabelčarju, je gruščar, ki popke cvetkov na gruškah pokončuje na isti način kakor jabelčar na jablanah.

Ker ti mrčesi že rano spomladi, brž ko ugodno vreme dopušča, svoje prezimovališče zapuščajo, zato je pokončavanje njihovo o tem času najbolj vspešno. Čas za ranega jutra o oblačnem vremenu je za to delo naj ugodnejši, ker kučki, kedar solnce sije, radi odletijo. Kučki se morajo v poddržane plahte poloviti in nabrati. To delo se mora večkrat ponoviti in po

tem skrbeti, da se nabrani mrčes tudi pokonča. Ako se nabodeni popki tudi poberejo, je pokončanje še bolj popolno. Se ve, da se nasledki še le drugo spomlad poznajo, ker se s tim jedem del onih kukčevih ličink pokonča, ktere se še drugo leto plodé in množé.

Kdor si sadovnjak na novo zasaja, ta naj si izbere take drevesne sorte, ki krepko in hitro ženejo. S pametnim obrezovanjem in preudarjeno pognojitvijo, se dajo drevesa tudi h krepki in hitri rasti prignati. Tudi obroči okoli debla s katranom ali smolovcem namazani se priporočajo, ker branijo kukcem po deblu med vejevje vzlesti. Vendar pa se od takih obročev manj vspeha pričakovati, ker se kukei lahko perotnic poslužujejo in tako na drevo vzletijo.

Grof Henrik Attems pa štajersko sadjerejsko društvo.

V. Pridni sadjerejci kraj Save v Sevniskem okraji pridelajo mnogo sadja. Najzlahtniši sadež pa je tam jabelka voščénka, nemški Wachsapfel. Škoda pa je, da daljni kupci prepozno dohajajo, ko je mnogo sadja uže prodanega ali za tolklo stolčnega. Voščénke veljajo 5—6 fl. za 100 kilo, drugi namizni sadež 4—4 1/2 in moštni 2—2 1/2 fl. Mošta jabelčnega veliko prodavajo na bavarsko in virtenberško Nemško, v Esslingen, Ulm; mnogo sadja se izvozi po železnici in po Savi na Ogersko, dalje v Rumunsko in Rusko. Vedro jabelčnice pa velja po 2 1/2 fl.

Tudi prekrasni brežiški okraj šteje dokaj vrlih sadjerejcev in je želeti in svetovati, da se jih število še pomnoži, zlasti naj izbirajo si zlahtnih sort, ki sodijo za tamošnje kraje. Ako jim trtna uš res uniči vinograde, imeli bodo tem lepše sadunosnike in toraj precejšnji nadomestek.

Tržaške razstave udeležil je se edini g. baron Moškon iz Pišec. Svet je težka ilovica plastéca nad leithaškim apnenikom. Lega je krasna, prisojna, zavetna; le spomladi piše prav silno močan jug.

Na razstavo poslal je g. baron Mokšon sledeče sorte: beli, zimski tafelj, kaže to posebnost, da jabelka skoro nikoli niso črviva; zimski mašancelj, jako trpežen sad, na drevesi nikoli ne gnjuje, rudeča rajneta, portugizka (Mirling), fino namizno jabelko, jako trpežen sad, kanadaška rajneta, jako fini sadež, trpežen in dozori še le februarja ter dobi takrat fini, prijetni okus, lederarce, jako rodijo, pa proti novemu letu postane sadež vel, pa okus ima še vsakako izvrsten, le zunanja podoba se jim skazi, dalje jabelka maršalka, zlati peping itd.

Ormoški, ljutomerski, gornjeradgonski, št. lenartski, slov. bistriški, konjiški, mahrenberški, šoštanjski, šmarijski, rogački in kozjanski okraj niso bili na tržaškej razstavi celo nič

zastopani. Toraj grof Attems o njih nič ne poroča.

Ob konci teh sestavkov pa želimo, da se sadjerejstva naši sloveski posestniki povsod marljiveje in umneje poprimejo. Mnogo lepega prostora je še praznega. Požlahtnjenih dreves vsake sorte pa tudi cepičev zlahtnih je dobiti vsakemu, ki se za to resnobno potruđi in vsaj nekoliko za začetek žrtvuje.

Z veseljem pa moremo poročati, da se to res uže godi. Nekatere drevesnice na glasu so uže kar izpraznili in vse drevesje uže letošnje jesen pokupili in pozasadili. Bog daj blagemu delu svoj blagoslov!

Občni zbor kmetijske družbe štajerske bo 20. februarja p. l.

Cena hmelju je malo pritegnila: zatežki hmelj velja 160—170 fl. 50 kilo.

Živina dobila je lepo ceno. Na Dunaji so 10. dec. izvrstno plačevali pitane vole do 68 fl., krave do 59 fl. meterski cent žive teže.

Sejmi 29. dec. Teharje, 2. jan. 1884 Buče in Brenska gora. 3. jan. Gradec, Radgona.

Dopisi.

Iz Maribora. (Igralci — prvak Nagele.) Mesar Kleišek je veliko denarjev zagrabil in ves obupan se vrgel železniškemu hlaponu pod kolesa, da je bil strašno raztrgan. Njegovi prijatelji igralci bili so vsled tega pred sodnijo pozvani in zaradi igranja prepovedanih iger obsojeni, namreč mesarji Polegek, Kranjc, Lorber in Repnik, dalje kavarnar Petovar in upokojeni krajsiski tajnik Bankalari, plačajo vsak po 300 fl., mesar Fritz pa samo 100 fl., ker je 90 fl. vdovi Kleišekovej nazaj dal. Kaznina 1900 fl. pripadne siromaškej kasi mestnej pa vdova bi jih tudi potrebna bila. — Šulvereinski prvak Nagele je Razvančanom obesil veliko šolsko palačo. Ljudem se uže lasi ježijo zaradi plačevanja, ki bi jih utegnulo še dohiteti. Zato se Pohorčani uže v stran vlečejo in iz Hoč so samo 4 šulvereinerji bili dobiti. V Bresternici bil je šulvereinskej „Ortsgruppe“ izvoljen Ursig v načelnika, Wiesthaler v namestnika, Zwetler v denarničarja, sami častilci Seidlnovi garde. Čudno le je, kako je kamški župan Posch med take ljudi zagazil. Pričakujemo, da položi dvomljivo čast zapisničarja šulvereinskega! Iz Maribora bil je navzoč tudi zraven znanega dr. Mallyja tudi znani Hammer-Amboss pa njegov brat „Hans“, ki je baje od nemčurjev odbran, da jim pomaga barona Goedelna spodrinoti pri prihodnjih volitvah. Bo težko kaj. Iz Konjic je ponemčeni dr. Lederer in iz Weiza privandrani Sutter pismo poslal, ki je tako za Slovence žaljivo, da bo treba še posebič o tem spregovoriti. Dr. Lederer se dela nevednega, ter ima slovenska